

Chci to zkusit bez léků !

Problematika vysazování psychofarmak u pacientů s duální diagnózou při léčbě
v terapeutické komunitě z pohledu psychiatra.

MUDr. Ronald Marek

AT konference 2018

Terapeutická komunita Sejřek

- 1999 založení komunity zřizovatelem Kolpingovo Dílo ČR
- 2000 první klienti s duální diagnózou (DD)
- 2003 začátek psychiatrických konzilií
- 2005 vyčleněná místa ve skupině pro klienty s DD
- 2012 komunita se začíná více orientovat na klienty s DD
- 9/2016 intenzivnější psychiatrická péče

Cílová skupina

Kapacita - až 16 lůžek

Ženy a muži závislí nebo škodlivý abusus + duševní onemocnění (schizofrenie, schizoafektivní porucha, bipolární porucha, depresivní a úzkostné poruchy, poruchy osobnosti (osoby těžce traumatizované))

Kontraindikace: závažnější agresivní a kriminální anamnéza, nízká schopnost empatie

Recovery přístup podle Dr. Ragins

- zotavení je možné i tehdy, když nemoc, kterou trpím, není léčitelná
- změna ze zaměření na nemoc směrem k zaměření na osobu
- Důraz na vztahy a citové vazby mezi pomáhajícími a klienty
- Čtyři stádia zotavení
- *Naděje - být lidem nablízku, ukázat jim, že v ně věříme*
- *Zplnomocnění – posílení spolupráce pomocí edukace, přirozené podpory*
- *Zodpovědnost za sebe - vedení k práci se sebou samým, porozuměním sobě*
- *Smysluplná životní role v pracovní oblasti, vztazích, rodině, spiritualitě*

Slyšení hlasů „hearing voices“

- Iniciátorem hnutí byl Marius Rommus spolu s se Sandrou Escher, oba holandské psychiatri, a Patsy Hage v roce 1987.
- Slyšení hlasů je chápáno jako jedinečný vnitřní prožitek daného jednotlivce a není ho tedy, samo o sobě, potřeba chápat jako projev duš.onemocnění.
- Základním přístupem ke slyšení hlasů je porozumění významu, který pro daného člověka může mít a strategie zvládání běžného života s hlasy

Seminář P.Bullimore a Shaut Hunt „Working through Paranoia“

- Potřebujeme porozumět myšlenkám a pocitů, abych porozuměli chování
- Každá „paranoia“ nese známky pravdy, staví na skutečnosti, kterou zažívám
- Vhodné strategie zvládání hlasů jsou účinným způsobem, jak zamezit, aby lidem, co slyší hlasy, ztrpčovaly život. <http://www.slysenihlasu.cz/>

Psychiatr v TK Sejřek

- Kontroly v přirozeném prostředí klientů 2-3x do měsíc
- Navázání důvěrného terapeutického vztahu
- Psychiatrická dg. x klinické příznaky
- Práce s přijetím nemoci a porozumění psychotické symptomatiky
- Snižování medikace v bezpečném prostředí
- Psychologická diagnostika
- Vysazení medikace psychofarmak klienty není vnímáno jako porušení léčebného režimu, ale měli by o tom mluvit s psychiatrem

Kazuistika Honza 26let

- Babička s matčiny strany etylička, otec zemřel v klientových 14letech na ca mozku
- vyrůstal disharmonické rodině s o 4roky starším nevlastním bratrem, otec dlouhodobě nemocný, rodiče se často hádali (létaly talíře), v jeho 6letech se s matkou odstěhovali, matka pak střídala partnery, hodně pracovala, neměla na něj čas, s otcem se vídal nepravidelně do jeho smrti, byl dítě ulice
- základní vzdělání, vyzkoušel dvě SŠ, nevydržel déle než rok, nedokončil pro psychické potíže, od 19let ID III.stupně, rok pracoval v chráněných dílnách
- většinou povrchní sexuální vztahy s uživatelkami „nemiloval jsem je, byl jsem na ně sprostěj, někdy jsem je i uhodil, byl jsem takový zvíře“
- v 15letech fraktury orbity po pádu na kole v ebrietě, hospit. na JIP, následně observace v neurolog.ambulanci, bez následků. 1.1.2007 intoxikován metamfetaminem vypadl z okna, krátce v bezvědomím, pro bolesti hlavy provedeno CT mozku, kde dg. epidurální krvácení, neurochirurgická operace ve FN Praha-Motol, následně pro subdurální krvácení reoperace. Na jaře 2013 intoxikován alkoholem sražen autobusem fraktura mandibuly, osteosyntéza.

Honza - anamnéza abusu

- Alkohol: od 12let, preferoval nárazové konzumace destilátů až 1litr za den, před 3lety na záchytné stanici, v ebrietě býval agresivní na přítelkyně
- marihuana od 12let, před léčbou 4x do týdne
- Organická rozpouštědla: ve 13letech 3měsíce foukal tolulen, pak na to doma přišli a skončil na dětském detoxu Pod Petřínem. Hned po propuštění vyzkoušel LSD
- Budivé aminy: pervitin od 13let sniff, pak od 14let víkendově na techno party, od 15let iv. Pokud nebral nahradil to alkoholem, poslední rok 1/2gr.denně
- Sedativa posledních 2roky nárazově zneužíval BZD 7-13tbl. Rivotrilu nebo iv. Opiáty: kolem 16let chodil na makové pole, bral i heroin nikdy denně, heroin před rokem
- sekundární gambling, vždy na pervitinu
- Crimina: 8/2016 podmíněčný trest 30měsíců za loupežné přepadení
- Dluhy: za poslední rok 800tis.kč., kvůli dluhům musel prodat byt

Honza – přechozí léčby a akt.medikace

- Léčby: od 17let počátek psychotických stavů, od 18let 7x hospitalizován v PN Bohnice většinou s dg.F20,0.
- před 5lety 10měsíců byl v TK Mýto, tehdy abstinovat od pervitinu.
- Před 4měsíci měl nastoupit do TK, kvůli přítelkyni to zrušil, ocitl se na ulici.
- 12.9.-19.11.2016 PN Bohnice, kde během hospitalizace pro farmakoresistenci nasazen leponex., užíval ho i dříve

Medikace při nástupu do komunity Sejřek:

AMILIA 200 MG 2-0-0

CIPRALEX 10 MG 2-0-0

LEPONEX 100 MG 0-0-3

QUETIAPIN 200 MG 0-0-1

Honza – stav při příchodu do TK

- První kontakt týden po nástupu. Klient udává strach z některých klientů, úzkosti „jsem zaklíněnej v sobě“ Zdají se mu nepříjemné sny „furt mě někdo ubližuje nebo o drogách“ budí se mezi 3-4hodin, často s výkřikem. Nevěří ještě lidem, i když se chová suverénně. Slyší hlasy „teď jsem si povídal s Petrem, přitom jsem to slyšel jen já“ na dálku slyší hlasy mámy „telepaticky se mě to přináší“ Má krátké stavy „bad tripu, kdy cítím každý záchvěv, každou myšlenku“ Na skupinách se nedokáže moc soustředit. Připouští, že do komunity šel napůl z přání z matky, vztah se zlepšil poté co nastoupil do Bohnice, trochu se mu stýká. Nesmířil se, že má schizofrenii, myslí si, že je to psychospirituální krize.
- Na anxieta nasazen atarax 1-1-0

Honza – 3měsíc v komunitě

- Cítí se o dost lépe „už se tak netrápím, už mě ten čas neutíká tak pomalu“ nemá takový odpor k pracovní terapii „už mě to tak nesere“ Někdy si říká, že už je dobrý, že už byl mohl jít domů „třeba za měsíc“ V hlavě mu furt jede věc „nevím jestli jsou to hlasy nebo myšlenky“ Hodně se vrací do minulosti „jak jsem bral, spal s děvkama“ S těmto myšlenkami jsem spojený chutě „na jehlu“
- Dnes se nejprve terapeutce pak i na mimořádné komunitě přiznal, že před dvěma dny před návštěvou divadla v Brně hrál automaty, prohrál asi 4tis.kč., měl pak velké výčitky. Přiznává, že chutě si zahrát automaty měl od začátku léčby. Hraní automatů mu nedělalo dobře, když hrál, nepřinášelo mu to žádné uspokojení.
- V medikaci pro ranní útlum mírně snížena dávka leponexu 50-0-200mg

Honza – 4měsíc v komunitě

- Na konci března 2017 klient přiznává, že téměř 3týdny neužívá žádné léky. Před 14dny po domluvě terapeuta si je vzal jeden den a pak je znovu nebral. Při zátěžové akci na horách léky také nebral „vždycky jsem to vyhodil do hajzlu“
- Poté, co léky vysadil se mu strašně ulevilo „skončili bludy, výmysly“ je mu líp“ Hlavní efekt vysazení byl odeznění únavy „Byl jsem unavenej, zfetovanej, to mě vracelo vzpomínky na drogy na pervitin, když jsem to vysadil, tak se mi uvolnilo tělo...vrátila se mi životní síla“ Leponex mu zabral na stavy agresivity, na druhé straně, ale ležel na posteli a o nic neměl zájem „přišlo mě to stejný jako na heroinu“
- Nikdy neměl šanci být v chráněném prostředí bez léky. Chtěl by najít psychickou rovnováhu bez léků. Chtěl by jít na psychologické vyšetření, které by potvrdilo jeho názor, že schizofrenii nemá.

Honza – 5-6měsíc v komunitě

- 5měsíc dle terapeutů v kontaktu opatrný, vnímá vztahovačně, ale má zachovaný kontakt s realitou, není tím zaplavený „zůstává na příjmu“
Sám klient mluví o úzkostech, problémy s usínáním, léky odmítá.
- 6měsíc, klient je už dva měsíce bez léků. Podstoupil psychologické vyšetření u psychologa v Brně. Bylo to pro něho příjemné, psycholog mu řekl, že je sice z pervitinu roztěkanej, ale myslí si, že schizofrenii nemá. Na komunitě se má „víceméně v poho..“ pak připouští úzkosti, nejvíce má po garančácích s terapeutkou Verčou, má k ní náklonost „řekl jsem, že se mi líbí“ nasazení léků odmítá.
- Psychologické vyšetření nenašlo známky psychózy, spíše mluví o bordelline, velké úzkostnost, subdepresivně a hyperaktivitě díky dlouhodobému abusu pervitinu.

Honza - 7měsíc v komunitě

- S klienty v komunitě vychází lépe, občas něco vnímá vztahovačně. V úzkostech zvýšil dávky nikotinu „minimálně 20cigaret“ kávu raději nepije, je potom ještě více podrážděnej. Na drogy údajně chutě nemá, nevrací se k nim. Připouští, že stále má velké problémy s usnínám, léky odmítá.
- Klient pátral, co je smysl života, pak viděl v lese babičku, jak tam spala a děda ji zvedl a klientovi došla, že to by mohl být ten smysl života s někým zestárnout. Když to pak říkal na garančáku terapeutce Veronice, z náznaků v jejím chování klient to pochopil, že má něho má zájem. Neslyšel že by ho odmítla, proto si stále uchovává naději, že by spolu mohli být. Psal ji na facebooku, jestli to na garančáku myslela vážně, tak mu odepsala, že to přes internet s ním nebude řešit. V komunitě se cítí poslední dva dny lépe „od té doby, co jsem si svolal mimořádku a řekl jsem, že jsem zamilovanej do Veroniky...jsem o kus blíž lidem tady“

Honza – odchod z komunity

- Týden po posledním pohovoru klient impulsivně opustil komunitu. Měsíc poté kontaktoval naši ambulanci v Brně. Popisoval, že hned po odchodu z komunity si dal 2 piva. Pak odjel do Prahy a když zjistil že vyhodil dalšího klienta z komunity, tak začal popíjet destiláty "byl jsem tam 5 dní a začalo mě hrabat,, Volal do PN Bohnic, neměli hned volno, aspoň se vyprávěl. Od konce 7/2017 je v Brně na ubytovně, hledá si brigádu, přiznává, že denně popíjí 4-5 piv. Má výčitky, že odešel z komunity, myslí na terapeutku Veroniku, nemůže spát. Po váhání souhlasí s nasazením medikace Cipralex 10mg, Olazax 5mg.
- Na další ambulantní kontrolu už nepřišel, po několika týdnech telefonát z psychiatrické kliniky, že žádal naléhavě hospitalizaci evidentně pod vlivem pervitinu.

Honza – epilog

- 9/2017 telefonát z TK Sejřek, že klient se náhle objevil na komunitě s tím, že si přišel pro sošku z keramické dílny, kterou posléze obřadně zakopává na zahradě. Zjevně paranoidní, z jeho chování jde strach, na upozornění, že v komunitě zůstat nemůže zatím nereaguje, jsou bezradní, co mají dělat.

Děkuji za pozornost

psychiatricka.ambulance@podaneruce.cz